

Sygn. akt I C 902/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący Sędzia del. Michał Jank

Protokolant sekr. sąd. Karolina Marcinkowska

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2020 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą w miejscowości D.

przeciwko J. K.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego J. K. na rzecz powoda (...) sp. z o.o. z siedzibą w miejscowości D. kwotę 62.741,05 zł (sześćdziesiąt dwa tysiące siedemset czterdzieści jeden złotych 5/100) wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 58.394,05 zł od dnia 3 czerwca 2011 r. do dnia 14 grudnia 2012 r. oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty od dnia 9 lipca 2016 r. do dnia zapłaty;

II. zastrzega pozwanemu prawo powołania się przez niego w toku postępowania egzekucyjnego obejmującego należność określoną w pkt I wyroku na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości wartości udziału 1/2 prawa własności nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Gdyni prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz do kwoty ustanowionego zabezpieczenia hipotecznego w postaci hipoteki przymusowej w kwocie 121.800 zł.

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 45.482,94 zł (czterdzieści pięć tysięcy czterysta osiemdziesiąt dwa złote 94/100) wraz z :

- odsetkami ustawowymi od kwoty 73.009,73 zł od dnia 12 maja 2011 r. do dnia 23 maja 2011 r.
- odsetkami ustawowymi od kwoty 63.129,55 zł od dnia 24 maja 2011 r. do dnia 27 stycznia 2012 r.
- odsetkami ustawowymi od kwoty 52.550,94 zł od dnia 28 stycznia 2012 r. do dnia 14 marca 2012 r.
- odsetkami ustawowymi od kwoty 42.550,94 zł od dnia 15 marca 2012 r. do dnia 17 grudnia 2012 r.
- odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 42.550,94 zł od dnia 9 lipca 2016 r. do dnia zapłaty

IV. zastrzega pozwanemu prawo powołania się przez niego w toku postępowania egzekucyjnego obejmującego należność określoną w pkt III wyroku na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości wartości udziału 1/2 prawa własności nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Gdyni prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz do kwoty ustanowionego zabezpieczenia hipotecznego w postaci hipoteki przymusowej w kwocie 91.900 zł.

V. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.390,50 zł (siedem tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt złotych 50/100) wraz z :

- odsetkami ustawowymi od kwoty 1.189,96 zł od dnia 19 czerwca 2011 r. do dnia 18 grudnia 2012 r.
- odsetkami ustawowymi od kwoty 894,23 zł od dnia 23 czerwca 2011 r. do dnia 18 grudnia 2012 r.
- odsetkami ustawowymi od kwoty 773,84 zł od dnia 25 czerwca 2011 r. do dnia 18 grudnia 2012 r.
- odsetkami ustawowymi od kwoty 1.807,28 zł od dnia 9 lipca 2011 r. do dnia 18 grudnia 2012 r.
- odsetkami ustawowymi od kwoty 493,72 zł od dnia 13 lipca 2011 r. do dnia 18 grudnia 2012 r.
- odsetkami ustawowymi od kwoty 968,47 zł od dnia 20 lipca 2011 r. do dnia 18 grudnia 2012 r.
- odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 6.127,50 zł od dnia 9 lipca 2016 r. do dnia zapłaty

VI. zastrzega pozwanemu prawo powołania się przez niego w toku postępowania egzekucyjnego obejmującego należność określoną w pkt V wyroku na ograniczenie odpowiedzialności do wysokości wartości udziału 1/2 prawa własności nieruchomości położonej w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Gdyni prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz do kwoty ustanowionego zabezpieczenia hipotecznego w postaci hipoteki przymusowej w kwocie 15.000 zł.

VII. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

VIII. zasądza od pozwanego rzecz powoda kwotę 20.972,10 zł (dwadzieścia tysięcy dziewięćset siedemdziesiąt dwa złote 10/100) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 23 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku w sprawie o sygn. akt IV GNc 4975/12 zasądził od R. M. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. w P. kwotę 58.394,05 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 3 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty, kwotę 730 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 26 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku w sprawie o sygn. akt IV GNc 4893/12 zasądził od R. M. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. w P. kwotę 42.550,94 zł z odsetkami ustawowymi:

- od kwoty 73.009,73 zł od dnia 12 maja 2011 r. do dnia 23 maja 2011 r.;
- od kwoty 63.129,55 zł od dnia 24 maja 2011 r. do dnia 27 stycznia 2012 r.;
- od kwoty 52.550,94 zł od dnia 28 stycznia 2012 r. do dnia 14 marca 2012 r.;
- od kwoty 42.550,94 zł od dnia 15 marca 2012 r. do dnia zapłaty

oraz kwotę 532 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych i kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 27 listopada 2012 r. Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku w sprawie o sygn. akt IV GNc 4953/12 zasądził od R. M. na rzecz powoda (...) Sp. z o.o. w P. kwotę 6.127,50 zł z odsetkami ustawowymi:

- od kwoty 1.189,96 zł od dnia 19 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 894,23 zł od dnia 23 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 773,84 zł od dnia 25 czerwca 2011 r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 1.807,28 zł od dnia 9 lipca 2011 r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 493,72 zł od dnia 13 lipca 2011 r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 968,47 zł od dnia 20 lipca 2011 r. do dnia zapłaty,

a także kwotę 63 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Przedmiotowe nakazy zapłaty zostały zaopatrzone w klauzule wykonalności w dniu 20 sierpnia 2013 r.

W dniu 17 stycznia 2014 r. powód uzyskał dalszy tytuł wykonawczy w postaci prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 27 listopada 2012 r. sygn. akt IV GNc 4953/12 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności.

Okoliczno ść bezsporna, a nadto potwierdzona dowodem: nakazy zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku: z dnia 23 listopada 2012 r. sygn. akt IV GNc 4975/12 k. 14; z dnia 26 listopada 2012 r. sygn. akt IV GNc 4893/12 k. 15; z dnia 27 listopada 2012 r. sygn. akt IV GNc 4953/12 k. 16, postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 20 sierpnia 2013 r.: sygn. akt IV GNc 4975/12 k. 28; sygn. akt IV GNc 4893/12 k. 39; sygn. akt IV GNc 4953/13 k. 17 i z dnia 17 stycznia 2014 r. sygn. akt IV GCo 558/13 k. 48v.

Na podstawie otrzymanych tytułów wykonawczych powód złożył wnioski o ustanowienie na jego rzecz 3 hipotek przymusowych – odpowiednio w kwocie 121.800 zł, 91.900 zł oraz 15.000 zł na udziale R. M. w prawie własności nieruchomości gruntowej położonej w G. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Gdyni V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). Hipoteki zostały wpisane odpowiednio w dniu 22 listopada 2013 r., 27 listopada 2013 r. i 3 grudnia 2014 r.

Okoliczność bezsporna, a nadto potwierdzona dowodem: wnioski o wpis hipotek w księdze wieczystej k. 18-20, 29-31, 40-42, wydruk z działu IV księgi wieczystej nr (...) k. 49-50.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Gdyni J. D. z wniosku powoda prowadziła postępowanie egzekucyjne pod sygn. akt (...) przeciwko R. M. z posiadanego przez niego udziału 1/2 części w prawie własności w/w nieruchomości. Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone postanowieniem z dnia 31 lipca 2015 r.

Okoliczno ść bezsporna, a nadto potwierdzona dowodem: postanowienie z dnia 31 lipca 2015 r. k. 53, obwieszczenia o licytacji nieruchomości k. 51-52.

W dniu 30 października 2015 r. R. M. zawarł z pozwanym J. K. w formie aktu notarialnego Rep. A nr (...) umowę sprzedaży posiadanego udziału 1/2 części w prawie własności w/w nieruchomości za cenę 80.000 zł.

Okoliczno ść bezsporna, a nadto potwierdzona dowodem: umowa sprzedaży w formie aktu notarialnego Rep. A nr (...) k. 54-59, wydruk z działu II księgi wieczystej nr (...) k. 60.

Pismem z dnia 24 czerwca 2019 r. za pośrednictwem profesjonalnego pełnomocnika powód wezwał pozwanego, jako dłużnika rzeczowego, do zapłaty na rzecz powoda w terminie do dnia 2 lipca 2019 r. łącznej kwoty 228.700 zł tytułem 3 hipotek ustanowionych na zabezpieczenie wierzytelności powoda na nabytym przez pozwanego udziale w prawie własności nieruchomości.

Okoliczno ść bezsporna, a nadto potwierdzona dowodem: przedsądowe wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania k. 72.

W dniu 9 lipca 2019 r. powód wniósł do Sądu Okręgowego w Gdańsku pozew o zapłatę przeciwko pozwanemu.

Okoliczno ść bezsporna

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych i przeprowadzonych w sprawie dowodów, które poddano ocenie zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd dokonał oceny wiarygodności i mocy dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Dowodom w postaci dokumentów urzędowych Sąd dał wiarę co do tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), zaś dokumentom prywatnym wyłącznie co do tego, że osoba podpisana na dokumencie złożyła oświadczenie zawarte w jego treści (art. 245 k.p.c.). Sąd uznał przedłożone przez powoda dokumenty za wiarygodne, albowiem ich rzetelność i prawdziwość nie była kwestionowana w toku postępowania przez żadną ze stron oraz nie budziła uzasadnionych wątpliwości Sądu. Na podstawie nakazów zapłaty zaopatrzonych w klauzule wykonalności ustalono istnienie zobowiązania dłużnika osobistego i jego wysokość. W oparciu o wnioski o wpis hipotek i wydruk z działu IV księgi wieczystej prowadzonej dla przedmiotowej nieruchomości ustalono okoliczność ustanowienia hipotek i ich wysokość. Z umowy sprzedaży oraz wydruku z działu II księgi wieczystej wynika natomiast przysługujące pozwanemu prawo własności do nieruchomości w udziale 1/2, a zatem posiadanie statusu dłużnika rzeczowego.

Zebrany w ten sposób materiał dowodowy dał spójny obraz rzeczywistego stanu niniejszej sprawy.

W ocenie Sądu, powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części

Zgodnie z art. 65 ust. 1 u.k.w.h., wierzyciel, dzięki ustanowieniu hipoteki, może dochodzić od dłużnika hipotecznego tj. każdorazowego właściciela nieruchomości obciążonej, zapłaty wierzytelności, z pierwszeństwem przez innymi wierzycielami osobistymi. Hipoteka musi przy tym zabezpieczać oznaczoną, wynikającą z określonego stosunku prawnego i skonkretyzowaną wierzytelność. Jeżeli zatem wierzyciel nie uzyskał należnego mu świadczenia od dłużnika osobistego, może wszcząć egzekucję przeciwko dłużnikowi rzeczowemu, jednakże przedtem musi uzyskać przeciwko niemu tytuł wykonawczy.

Przepis art. 69 u.k.w.h. stanowi, że hipoteka zabezpiecza mieszczące się w sumie hipoteki roszczenia o odsetki oraz o przyznane koszty postępowania, jak również inne roszczenia o świadczenia uboczne, jeżeli zostały wymienione w dokumencie stanowiącym podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej. Tym samym, z uwagi na treść przedmiotowych nakazów zapłaty, pozwany mógł zostać obciążony do wysokości zabezpieczenia hipotecznego także zaległymi odsetkami, kosztami egzekucji oraz kosztami sądowymi. Dochodzona w niniejszej sprawie należność główna obejmuje w sobie całą należność orzeczoną na mocy prawomocnych nakazów zapłaty, a więc zawiera w sobie także koszty sądowe i koszty zastępstwa procesowego zasądzone tymi nakazami.

Dla skutecznego dochodzenia wierzytelności niezbędne jest nie tylko wykazanie istnienia hipoteki zabezpieczającej wierzytelność, ale istnienie samej wierzytelności. Wobec przedłożenia przez powoda prawomocnych nakazów zapłaty, którym Sąd jest związany, została wyłączona możliwość skutecznego kwestionowania przez pozwanego roszczenia powoda. Z kolei obciążenie przedmiotowej nieruchomości hipotekami przymusowymi na rzecz powoda wynika jednoznacznie z treści księgi wieczystej, prowadzonej dla tej nieruchomości, przy czym Sąd miał na uwadze, że wpisy w księdze wieczystej objęte są domniemaniem ich zgodności z rzeczywistym stanem prawnym (art. 3 u.k.w.h.).

W pierwszej kolejności Sąd rozważał zgłoszony przez pozwanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty zarzut przedawnienia roszczenia. Istota przedawnienia polega bowiem na tym, że po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia powołując się na upływ czasu (art. 117 § 2 k.c.) Skutkiem przedawnienia jest powstanie po jego stronie uprawnienia do zgłoszenia zarzutu wyłączającego możliwość dochodzenia świadczenia przed Sądem. Skorzystanie zaś przez dłużnika z przysługującego mu prawa i uchylenie się od zaspokojenia roszczenia obliguje Sąd do oddalenia żądania pozwu obejmującego przedawnione roszczenie.

Decydującym dla oceny zarzutu przedawnienia był fakt, że pozwany jest dłużnikiem rzeczowym w związku z tym, że przysługuje mu udział w prawie własności nieruchomości obciążonej hipotekami przymusowymi, ustanowionymi na rzecz powoda jako zabezpieczenie spłaty wierzytelności potwierdzonej prawomocnymi nakazami zapłaty, a wynikającej z umów sprzedaży zawartych pomiędzy powodem a dłużnikiem osobistym R. M.. Sam zaś powód dochodził zapłaty w niniejszym postępowaniu właśnie jako wierzyciel hipoteczny, wskazując na przepisy ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2204, dalej jako u.k.w.h.) jako podstawę prawną wysuniętego roszczenia.

Należy w tym kontekście podkreślić, że w myśl art. 244 § 1 k.c. hipoteka jest ograniczonym prawem rzeczowym i jako taka nie ulega przedawnieniu. W konsekwencji właściciel nieruchomości obciążonej hipoteką, niezależnie od tego, czy jest też dłużnikiem osobistym, czy tylko rzeczowym, nie może bronić się zarzutem przedawnienia roszczenia wierzyciela hipotecznego o zaspokojenie się z nieruchomości. Potwierdza to także treść art. 77 u.k.w.h., który stanowi, że przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej, przy czym przepisu tego nie stosuje się do roszczeń o świadczenia uboczne. W konsekwencji przyjąć należy, że w sytuacji przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, to wierzyciel hipoteczny jest nadal uprawniony do zaspokojenia się z nieruchomości obciążonej.

W tej sytuacji istniały podstawy do zasądzenia od pozwanego całej należności głównej oraz zasądzonych kosztów postępowania, które nie uległy przedawnieniu. Warto w tym miejscu wspomnieć, iż przepis art. 125 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z 2018 r. przewidywał 10- letni termin przedawnienia roszczeń stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem Sądu, a zatem mając na uwadze datę wydania przedmiotowych nakazów zapłaty należy wskazać, że w niniejszej sprawie nie nastąpił jego upływ.

Powód dochodził od pozwanego nie tylko należności głównej, lecz także odsetek ustawowych. Mając więc na uwadze wyłączenie co do roszczenia odsetkowego zawarte we wskazywanym wyżej art. 77 u.k.w.h. należało rozważyć zasadność zarzutu przedawnienia co do odsetek.

W ocenie Sądu, roszczenie pozwu w zakresie odsetek ustawowych uległo częściowemu przedawnieniu.

Stosownie do art. 125 § 1 zd. drugie k.c., jeżeli stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenie okresowe należne w przyszłości przedawnia się z upływem trzech lat.

Dochodzone przez powoda odsetki ustawowe należne za okres po uprawomocnieniu się nakazów zapłaty stanowią właśnie roszczenie o świadczenie okresowe należne w przyszłości. Okoliczność doręczenia dłużnikowi nakazów zapłaty i ich uprawomocnienia się była niesporna między stronami, a nadto wynikała z faktu zaopatrzenia tytułów egzekucyjnych w klauzule wykonalności, na której to podstawie komornik prowadził egzekucję. W związku ze zgłoszonym zarzutem przedawnienia istotnym dla sprawy był moment uprawomocnienia się nakazów zapłaty. Z uwagi na brak jakichkolwiek dowodów w tym zakresie Sąd przyjął, iż najwcześniej mogły się one uprawomocnić po upływie 21 dni (7 dni na doręczenie dłużnikowi odpisów orzeczeń + 14 dni na ich zaskarżenie przez dłużnika) od daty wydania każdego z nich. Nakaz zapłaty z dnia 23 listopada 2012 r. uprawomocnił się więc najwcześniej w dniu 14 grudnia 2012 r., nakaz zapłaty z dnia 26 listopada 2012 r. – w dniu 17 grudnia 2012 r., natomiast ten z 27 listopada 2012 r. – w dniu 18 grudnia 2012 r. W konsekwencji więc nie uległy przedawnieniu odsetki naliczone do tych właśnie dat jako świadczenia okresowe, które nie są należne w przyszłości. Mając na uwadze treść art. 125 § 1 zd. drugie k.c. przedawnieniu uległy zaś odsetki należne za okresy późniejsze w stosunku do wzmiankowanych dat. Nie ulega więc wątpliwości, iż dalsze dochodzone odsetki uległy częściowemu przedawnieniu, z wyjątkiem odsetek liczonych do 3 lat wstecz od daty wniesienia pozwu, tj. od dnia 9 lipca 2016 r. W stosunku do nich nie upłynął bowiem jeszcze 3- letni termin przedawnienia, który został przerwany na skutek wniesienia pozwu.

W kontekście zarzutu przedawnienia niczego nie zmienia też fakt, że wierzyciel prowadził postępowanie egzekucyjne w sprawie (...) ((...)) . Przyjmując założenie, że dotyczyło ono egzekucji należności określonych w przedmiotowych nakazach zapłaty, to i tak z akt sprawy wynika, że zostało ono umorzone postanowieniem z 31 lipca 2015 r. Od tego

więc momentu rozpoczął się ponownie bieg 3 – letniego terminu przedawnienia roszczenia o świadczenia okresowe. Prowadzi to ponownie do wniosku, że zasądzeniu mogły podlegać odsetki należne za okres od 9 lipca 2016 r.

Mając na uwadze wszystkie powyższe rozważania, Sąd na podstawie art. 65 ust. 1 u.k.w.h. orzekł jak w pkt I, III V i VII wyroku.

O ograniczeniu odpowiedzialności do nieruchomości pozwanego Sąd orzekł w pkt II, IV i VI wyroku na podstawie art. 319 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 i 108 § 1 k.p.c, obciążając nimi w całości pozwanego. Zasądzona kwota kosztów obejmowała wynagrodzenie pełnomocnika powoda w kwocie 10.800 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 265), uiszczoną opłatę od pozwu w kwocie 10.156 zł, a także uiszczoną opłatę skarbową od dokumentu pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Sędzia (del.) Michał Jank